

Vladimir i Kosara. *)
(Izvirna povest.)

V ednajstem veku po Kristu je caroval nad Bulgari Samuil. Hrovaški kralj Petrislav je tadaj tudi na Serbskem gospodaril. Reka Timok je ločila nju oblast. Ali studena voda bojnega serda ni mogla ugasiti. Čeravno sta obadva bratovske narode pod zastavami vodila, je vendar mnoge krati čez bregove Timoka švigal sovražni plamen, i sorodna svada je divjala po blagodarnih serbskih i bulgarskih krajinah. Tako se vname tadaj zavoljo gospodstva boj. Samuil hoče dalje u Serbsko svoje meje raztegnuti, i Petrislav, čeravno siva glava pokoj tirja, se je moral na bran ravnati. Obadva zbirata junake, sedlata konje, i meče, indaj Grekom namenjene, proti sebi ostrita. Samuil vojvoduje sam; Petrislav, ki ga breme let tezi, postavi na čelo vojske Iov—Radivoja i pridade mu mladega sina Vladimira. Ze večkrat je mladenč skusil boje; se z Greki in Ogri raval, je vragom groza, svojim bran i stena bil. Toraj ga čislajo vojščaki, i večji plen, gotovejšo zmago si obetajo, kadar so njega saboj imeli; i Petrislav, ko ga pošlje na vojsko, s svojo tudi občno željo bojnih junakov spolni. Ali kraljič je tudi toliko lepega, toliko žlahtnega na sebi imel, da se slednjemu na prvi videz prikupi. Narava mu je krasno podoba dala. Bil je visoke rasti, pa zravno krepkih udov; na ljubeznivem, življenja polnem obrazu je bila dobrotu brati in iz bistrega očesa je tudi modrost sijala. Skazoval se je v boji hrabrega junaka; pa tudi svetovati je znal, i dvomiti je bilo, gre li desnici, ali umu večja slava. Verh tega je hrepnel djanja; svetlo ime, čast naroda mu je pri serci; naj huje pokoj čerti. Ko ni bilo priložnosti, se z vrage skušati, je boj z medvedi i volkovi začel; trud, lakota žejo terpeti mu je sladkota; jahati, kopje metati najprvo veselje. Bojezni ne pozna. Kako se je tedaj sedajne vojske veselil! Na konji sede pokaže srebrolasi stavec Petroslav zbornim junakom vojevoda Radivoja; jih opomni neoskrunjene vernosti, stare slave, domovja. Posebno pa sinu mnogo na serce govori; ga spominja upov, ktere cel narod vanj stavi, svoje očine ljubezni i slovečih del prednikov, kterih spomin naj ga vodi, da nekdam nej slavi novo pridobi. Potem vse božjemu varstvu izroči, vzame solznih oči od junakov i sina slovo, ter se verne v svoj kraljevi grad. Od veselja zavpijejo trume, tromba zapoje, vojska se vzdigne. —

Tudi Samuil se ni mudil. Vrediv verste i previdiv, česar je treba bilo, se poslovi od doma i lepe hčerke Kosare, svoje jedinice. Od Ternova, kjer je bil carski sedež, se vzdignejo trume, Hrovatom i Serbom naproti;

*) Iz Bčele vzamemo to prekrasno povest, ki je sestra Kosesko „V jamo pade, kdor jo družemu koplje“ lepših ne poznamo, kakor ste te dve, in zavolj tega tudi prvo ponatisnemo.

prebrodijo Timok, hladno vodo, ter se razspejo po Serbskej zemlji. Kmalo se srečajo z Radivojem. Bulgarov je bilo sicer več; ali ognjeno serce, viharna sila Radivojevih sokolov zravnava skudele, ki jih število nagnuje. Vendar Samuil ni neveden boja. Zakaj že na Carigradske vrata je terkal, je njegove mogočne zidove stresal, in odkup od gerških cesarjev prejel. Tudi sovražnika pred seboj je iz prešnih časov poznal, v hudih bojih se z njim merivši; i z modrim umom je dolgo vajo mnoge skušnje družil. Toraj, kolikor silneje mladenski ogenj rine, tim providneje dela Samuil; tim bolje moči lest, neujzdanej hrabrosti prekanjeno vodo naproti stavi; izdaj modro ugibaje se, zdaj čakaje i zopet naproti stopaje sovražno silo trudi. Ko se tedaj priložnost bitve ne ponudi, i goreča želja Radivoja i bojnih tovaršev ne izpolni, začne moč rujaveti, ter v lastnem plamenu gine. Vojska se razdeli v posamezne čete, bodi si, da bi vrage lože prijela, bodi si, da čilim junakom ni bilo mogoče dalje praznovati. Ali bila ja tako volja božja, ki je po tem potu brate vmiriti, s prijateljstvom i ljubeznijo le zvezati hotla, ktere je proti naravi človeška strast razperla. S čim tedaj Samuil zapazi napako protivnikov, se verže bliskoma na raztrešene trope, razkropiva posamezne čete, posebno pa udarja na Vladimira i njegove tovarše, češ, ako bi njega vjel, bi drago zastavo dobil, boj srečno končati. Al tu se pokaže, s kakimi junaki se je boriti bilo. Čeravno le s peščico spremljen, ločen od vsake pomoči, ali s tmo vragov obdan, Vladimir ne klone ne s pogumom ne s desnico. S kratkimi ali gorečimi besedami tovarše ohrabriv, ter opomniv i sramote udaje i slave junaške smerti, se zažene v sovražne trume. Trikrat uzbije Bulgare, ali trikrat namestijo zmagane novi, trudne čili. Stal je na levi strani bojišča visok holm, na verhu dost prostran i raven, kjer je tisti čas mala žitnica Bulgarov bila; ali dohod je od vsih strani sterm i težaven, i bulgarska straža je na verhu zalogo branila. Ko se Vladimir v taci stiski vidi, i ko zmislil, da ga množstvo naposled zatopiti mora, se ozre na oni holm, ter z mečem omagajočim tovaršem jedino otetbo pokaže. „Serce velja, zavpije junakom, tje udarimo, tovarši!“ Oživljeni up i bojezen smerti dade moč. Redove Bulgarov predero ali presečejo, mahnejo na vkreber, straže beže, ali so ubite i holm i žitnico na njem posede Vladimir; Samuil pa, sterm i čude se nad toliko hrabrostjo, i vidi trudne vojščake i težko dohoden hrib ustavi kervolitje, ter samo s trumami holm obkoli.

Ali komaj vstaja zarja družega dneva, se že Samuil pripravlja, ostalo, kakor meni, majhno delo dokončati. Z naskokom misli vzeti hrib. Toraj si izbere šako najhrabrejših, ki jih je iz doslejnih bojev poznal, opomni slednjega po imenu zvaje, slavnih činov i prejetih nagrad, ter obeta že dane dobrote z večimi dopolniti, ako bi današnje početje po sreči

steklo; na to bitvo da je vezan hitri konec vojske, i toraj v njih roci, ali še dolgo terpeti, ali z enim vitežkim mahom zdajci pokoj dobiti. To rekši ukaže na holm udariti. Ali Vladimir i tovarši niso brani pozabili. Komaj so bili včeraj, holm osvojivši, nemalo trudne ude okrepcali, nametavajo nasipe, delajo zakope, stavijo straže.

Kjerkoli se pokaže pripraven kraj, mesta vterjajo. Toraj so pripravljene, ko jih Samuil napade. Kopja nastavivši stojé, ko siva pečina, ter eden drugu serce delajo. Vse moči so napete, češ, za sladko življenje se je biti, za svobodo, za čast domovja i najdražjega tovarša Vladimira, ki med prvimi suče meč, borec i vojvoda ob enem. Samuilovi vojaki se zaleté, sum orožja, krik junakov, parskanje lomivnih kopij se razlega, meči zvenčijo; al Bulgare togota kmalo mine. Ko valovje ob skali se razprašijo, ter beže nizgoro. Samuil sam, z zobmi škripajo, i kruto smert preté, komaj poteri uide. Al boj ni bil s tim končan. Stokrat ponoviv naskok Samuil ne da ne po dnevu miru, ne po noči. Svetlo i temo, meč i bešedo, silo i lest si vzame pomagavce. Vse zastonj Ali junakom pohaja hrana; nastopi letenska vročina. I sedaj najhuja sovražnika, ki ju ne gane nobeno junaštvo mož: lakota i žeja z Samuilom zvezo storista. Ki so bdili, boj i rane terpeli, naposled gladovali, tim sedaj od sonca studenec vsahne. Zalostno se gledajo tovarši. Al pomagati je zadnji čas. Toraj skliče Vladimir vse drugove, ter jih v kratku takole nagovori: „Bratje i tovarši! strasna nesreča nas goni. Vse junaštvo, vse trud, vse terpljenje je bilo zastonj. Kakor snež kopnimo. Kar nas je pustil meč, morita sedaj lakota i žeja. Ali koliko volim jaz pervega sovražnika, kterega hrabra desnica odgnati more, ali tukaj merjemo smerti, je leno čakaje! Tako je moglo Bogu dopasti, ki nas čerti! Al za menoj junaci! še ni ves zglubljeno; še znajo sekati naši meči; še je Bulgar iz mesa i kervi, i hrabrosti vsaka pot odperla. Solnce bo zašlo, tema pokoila zemljo i ljudi, i sladki sen oklenul ude sovražnikov. Tolikrat smo čule tirali, pri bešem dnevu celo vojsko uzbismo: proderimo sedaj skozi tabor spijočih. Luna bo pot kazala. Ako tudi svojih ne dojdemo, znamo vsaj vodo dobiti, i srečnejša gora nas zna pod svoje krilo vzeti. Če nas pa čaka smert, naj nas objame! Bolj častna, bolj sladka je od meča, kakor lakote ali žeje. Sej junakov slava nikdar ne mine! Kdor pa raji sramotno, s križem—rokami, brez tovaršev umerje, kakor za svobodo i slavo meč pategne, naj ostane tukaj! Naj gosli potem njegova častna dela unukom bojo, i naj se rod ponaša, kakoga junaka da je imel! Drugi pa pripravimo orožje, ali da svobodno živimo, ali junaški nmerjemo!“ Tako je rekel, ter gane serca vsim.

(Dalje sledi.)

Odgovorni vrednik: Dragotin Melcer. — Založnik in tiskar Jožef Blaznik.

Vradni list št. 56.

Št. 7959. Oznanilo. (155.) c 1

C. k. deželno poglavarstvo meni derva za kurjavo svojih, potem vradnih stanišč deželne glavne denarnice in dačnega vrada, kterih bo treba za prihodnjo zimo kakih 180 spodnjostavstrijanskih sežnjev 24 palcev dolgih, iz terdega in 1 seženj mehkega lesa po ponudbeni pogodbi kupiti.

Kdor tedaj misli toliko derv prodati, naj na 15 kr. koliku pisano zapečateno ponudbo do 15. septembra 1851 pri vlaganem zapisniku deželnega poglavarja vloži z napisom „ponudba derv za c. k. deželno poglavarstvo.“

Derva se morajo suhe in vse iz dobrega lesa v hišo deželnih stanov in deloma v prebivališče deželnega poglavarstva pripeljati, na sežnje zložene oddati. Pripeljejo se po potrebi na tirjanje tajništva, in sklep vesolne pogodbe in vlaga vadiuma in kavecije se zamore opustiti, ako je ponudnik voljen, plačo za prvih dvajset sežnjev v zagotovilo, da bo

pogodbo držal kar zadene dobroto in mero lesa, do dobe, ko se bo kuriti nehalo pri deželnem poglavarstvu pustiti, med tem ko se mu bodo pozneje pripeljane derva redoma proti štemplanim pobotnim listu v gotovini plačevale.

Ako bi ponudniki pripravljene bili tudi drugim vradnijam derva prodajati, se bo to naznanilo zadevajočim vradnijam.

C. k. deželno poglavarstvo.

Ljubljana 26. augusta 1851.

Št. 2579. Oznanilo. (156.) c 1

Od c. k. deželne višje sodnije za Koroško in Krajsko se oznani, de se bo tretja redna seja porotne sodnije v okolici Novomestne deželne sodnije ponedlek, 27. Oktobra 1851 ob devetih zjutraj v Novim-mestu začela, in de je od pristojnika te deželne nad-sodnije za predsednika te porotne sodnije go-

spod pristojnik deželne sodnije Joze žl. Scheuchenstuel, in za njegoviga namestnika gospod svetovavec dež. sodn. Jože Vesel izvoljen.

V Celovcu 21. Augusta 1851.

Št. 6605. Razpis konkurza. (157.) c 1

Ker je stopnja okrajne babice v Besnici v občini Dobrunje c. k. okrajnega poglavarstva v Ljubljani z letno plačo 20 gold. spraznjena, imajo tiste babice, ki menijo za to stopnjo prositi, prošnje z diplomom, kerstnim listom in naravnim spricalom naj dalj do 15. oktobra t. l. pri tem okrajnem poglavarstvu vložiti.

C. k. okrajno poglavarstvo.

Ljubljana 26. augusta 1851